

IDEA (LOPS21)

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

2. Millaisia ovat filosofiset kysymykset?

Virittäytymisen aiheeseen

- Kuvittele, että tapaat maailman viisaimman ihmisen. Mitä kysyisit häneltä?
- Mikä on mielestäsi maailman vaikein kysymys?
- Filosofian suuria kysymyksiä on pohdittu vuosituhansia, eikä kaikkiin ole vielä saatu vastauksia. Mitä hyötyä pohdinnasta on, jos se ei tuota selvää lopputulosta?

Syvään päähän!

- Filosofiassa ei pelätä suuria kysymyksiä kuten mikä on totta, varmaa, hyvää tai kaunista.
- Filosofia ei pyri vastaamaan kysymyksiin mittausten ja kokeiden pohjalta vaan **käsitteellisesti argumentoiden**.
- Filosofiassa kysymyksiin ja vastauksiin suhtaudutaan avoimesti:
 - Isoja ja vaikeita kysymyksiä saa esittää.
 - Kukaan auktoriteetti tai mikään oppi ei ole lähtökohtaisesti oikeassa.
 - Kyseenalaistamista ja kriittisyyttä arvostetaan.
 - Oma kanta pitää pystyä perustelemaan.
- Filosofia **paljastaa hölynpölyn**: väitteiltä vaaditaan perusteluja, tarkkuutta, selkeyttä ja johdonmukaisuutta.

Tehtävä

*”Filosofiaa on siellä, missä esitetään kysymyksiä,
ihmetellään tavanomaista ja epäillään sitä,
mihin on totuttu ja mikä on turvallista.”*
- Leila Haaparanta

- Oletko kohdannut tilanteen, jossa tutun ja turvallisen kyseenalaistamisesta on seurannut parempi lopputulos?
- Miksi filosofia on tarpeellista ja hyödyllistä? Entä onko tilanteita, joissa filosofisesta ajattelusta on haittaa?

Arkisia ja filosofisia pohdintoja

ARKINEN	FILOSOFINEN
Paljonko kello on?	Mitä aika on?
Kumpi on kauniimpi, vuorimaisema vai merimaisena?	Mitä on kauneus?
Rakastaakohan tyttöystäväni minua vielä?	Mitä on rakkaus?
Kumpi olisi hyödyllisempää, siivous vai kokeeseen lukeminen?	Mitä on hyöty?
Sanoisinko kaverilleni olevani kipeä, kun en jaksaisi hänen juttujaan juuri tänä iltana?	Onko valehtelu oikein?
Raskinko ostaa 100 euroa maksavan takin?	Missä mielessä esine on arvokas? Mitä arvo tarkoittaa?

Filosofian osa-alueet

TEOREETTINEN FILOSOFIA	TARKASTELUN KOHTEENA
Metafysiikka	Todellisuuden perusluonne: mitä on olemassa?
Tietoteoria eli epistemologia	Mitä voi tietää? Mitä tieto on?
Logiikka	Millaista on pätevä ja johdonmukainen päättely?
KÄYTÄNNÖLLINEN FILOSOFIA	TARKASTELUN KOHTEENA
Etiikka	Hyvä ja paha, oikea ja väärä. Mitä on hyvä elämä?
Yhteiskuntafilosofia	Millainen on hyvä yhteiskunta?
Estetiikka	Mitä on kauneus?

Mitä filosofit tekevät?

- Filosofiaa harjoitetaan
 - ajattelemalla
 - keskustelemalla
 - kirjoittamalla ja lukemalla.
- Filosofia hyödyntää usein **ajatuskokeita**, joiden tavoitteena on
 - mahdollisten ratkaisujen kartoittaminen
 - periaatteen tai teorian testaaminen käsitteellisesti
 - johdonmukaisuuden koetteleminen
 - ennakko-oletusten ja intuition haastaminen.

Tehtävä

- Etsi esimerkki filosofisesta ajatuskokeesta.
Vinkki: vaihtoehtoja löytyy enemmän englanniksi hakusanalla *thought experiment*.
- Liittyykö ajatuskokeeseen kysymys? Jos liittyy, miten vastaisit siihen?
- Esittele ajatuskoe vieruskaverille tai ryhmälle.